

LUČATÍNSKE

26. marec 2010 ročník IV / číslo 1

zdarma do každej domácnosti

ZVESTI

PRÍHOVOR

Vážení spoluobčania,

pomaly sa nám končí zima a nastáva čas, kedy sa príroda po zimnom spánku prebúda k životu. Keď hodnotím činnosť v našej obci v zimných mesiacoch, musím s radosťou konštatovať, že aj cez zimné obdobie bol spoločenský život u nás aktívny. Začalo sa to Mikulášom, potom sa uskutočnila akcia „Vianočná besiedka“, „Štefanská zábava“, začiatkom roku bol „Hokejový turnaj“, zabávali sme sa na tradičnom plese a všetko vyvrcholilo fašiangovým sprievodom masiek a tento raz v našej obci po prvýkrát zorganizovanou „verejnou zabíjačkou“.

Keď si uvedomíme, že uvedené akcie sa realizovali v priebehu dva a pol mesiaca, patrí organizátorom, sponzorom a všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o uvedené podujatia, moje veľké – ďakujem! Musíme si uvedomiť, že za všetkými akciami sa skrýva veľa práce, či už pri ich príprave, organizovaní počas trvania, ako aj po ich skončení. Preto si želim, aby v našej obci bolo takýchto aktivít a aktívnych ľudí čo najviac.

Keďže nám nielen už začala jar, ale sme aj na začiatku najkrajšieho jarného sviatku roka Veľkej noci, dovoľte mi v mene zástupcov obce a obecného zastupiteľstva zaželať vám všetkých príjemné a v rodinnom kruhu pokojné prežitie veľkonočných sviatkov.

Marián Píši, starosta obce

*Láska Zeleného štvrtku,
viera Veľkého piatku,
nádej Bielej soboty
a víťazstvo Veľkonočnej nedele,
nech Vás posilní a naplní
pokojom a dôverou.*

Fašiangová „zabíjačka“ spojená so sprievodom masiek

V sobotu 6. februára tohto roku lučatínski hasiči v spolupráci s tunajším klubom dôchodcov usporiadali fašiangovú zabíjačku spojenú s fašiangovým sprievodom masiek dedinou.

Ako nám prezradili: „Keďže to bola prvá zabíjačka, ktorú sme v obci zorganizovali, mali sme mierne obavy o úspechu akcie. So záujmom spoluobčanov a návštevnosťou podujatia sme však boli milo prekvapení. Preto plánujeme v budúcej spolupráci a tradícii pokračovať a skvalitniť ponuku. Povzbudením pre

nás bola aj podpora klubu dôchodcov, obecného úradu, sponzorov a školskej jedálne, za ktorú chceme všetkým poďakovať. Chceme ešte poznamenať, že s príchodom Fašiangu sme ukončili zbierku určenú na rekonštrukciu hasičskej striekačky v miestnom pohostinstve a penzióne Grajciar.“ V spomínaných zariadeniach sa vyzbieralo spolu 450 € a členovia výboru Dobrovoľného hasičského zboru Lučatín všetkým prispievateľom aj touto cestou srdečne ďakujú.

Peter Vrbický

Čriepky z histórie našej obce

Lopata patrila medzi najdôležitejších pomocníkov

Prečo práve lopata? Nuž preto, že aj naši železničiari by sa bez nej poriadne natrápili. Napríklad pri odpratávaní snehu. Hoci sa sneh na lopatu obyčajne lepil, prišli s nápadom. Vedeli si pomôcť. Pred zimou nahriali nad ohňom spodnú kovovú časť lopaty a horúcou smolou potreli jej spodnú časť. Po vychladnutí smoly sa sneh ľahko šmýkal nadol.

Železničiari používali obyčajne dvojaké lopaty - veľkú na sneh a o niečo menšiu na uhlie. Uhlím sa kúrilo vo všetkých staniciach, kanceláriách aj v čakárňach. Niektorí železničiari si uhlie kupovali na vykurovanie domácností. Lopata vo väčších veľkostiach bola popri kose najviac používaným nástrojom najmä v rokoch

výstavby rodinných domov a to v 50. – 60. rokoch minulého storočia. Používala sa pri práci so zeminou a pieskom. Betón a malta sa miešali lopatou ručne. Keď išiel chlap niekomu pomôcť, brával si svoju lopatu. Nebolo veru vzácnosťou stretnúť po dedine chlapa s týmto pracovným nástrojom.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Za účasť v boji proti fašizmu a za oslobodenie vlasti

Vo štvrtok 18. marca tohto roku sme sa ako zástupcovia našej obce zúčastnili slávnostného podujatia. Uskutočnilo sa v Múzeu Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici pri príležitosti 65. výročia vypálenia obce Kaľistie v období 2. svetovej vojny. Na slávnosti sa stretli predstavitelia 102 obcí na Slovensku, ktoré v tých ťažkých vojnových časoch minulého storočia postihol rovnaký osud. Chcem všetkých obyvateľov Lučatína informovať, že medzi vypálené obce na Slovensku sme sa za-

radili aj my. Minister obrany Slovenskej republiky Jaroslav Baška udelil pamätnú medailu „Za účasť v boji proti fašizmu a za oslobodenie vlasti“ aj našej obci. Chcem poďakovať nášmu Zdenkovi Filipovi za obetavú prácu, ktorú odvieďol pri zdokumentovaní udalostí a zozbieraní dôkazových materiálov, na základe ktorých Lučatín zaradili medzi vypálené obce.

Dovoľte mi zablahoželať všetkým občanom k udeleniu pamätnej medaily.

Marián Piši, starosta obce

Nebezpečenstvo vzniku požiaru v jarom období

Zákaz vypaľovania suchej trávy!

Po zime sa jar začína ozývať naplno – zbudenie prírody, pohybom živočíchov, ale aj činnosťou človeka. Zvýšené riziko prinášajú typicky jarne požiare, spôsobené neopatrnosťou pri spaľovaní odpadov v záhradách alebo v lesoch. Radi by sme upozornili na tradičný nešvár – vypaľovanie suchej trávy na poľnohospodárskych pozemkoch a v okolí lesných porastov, čo je najčastejšia príčina vzniku lesných požiarov. Málokto si uvedomuje, že tieto požiare priamo ohrozujú ľudské životy! Zdanlivo taká bezpečná činnosť, akou je pálenie suchej trávy, má často nedezierné následky. Oheň v otvorenom priestore sa môže veľmi rýchlo vymknúť spod kontroly a spôsobiť tak straty nielen na majetku, napr. stratou časti lesa či

úhynom živočíchov, ale aj na ľudských životoch. Stačí trochu neopatrnosti, nepozornosti alebo panika.

Požiare spôsobené neopatrnosťou pri zakladaní ohňa v prírode alebo pri vypaľovaní trávy spôsobili na Slovensku za posledných päť rokov 13 346 požiarov, ktoré pripravili o život štyri osoby, zranili ďalších 14 osôb a spôsobili škody za viac ako 7,8 mil. € (233 miliónov Sk).

Zapamätajte si:

Vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov je podľa zákona 314/2001 o ochrane pred požiarom zakázané!

V prípade porušenia tohto zákazu hrozí podľa zákona občanovi pokuta až do výšky 331 € (10 000,- Sk).

Výbor DHZ Lučatín

Starosta Lučatína sa pýta občanov:

Ako riešiť „čisté“ chodníky?

V poslednom čase sa v našej obci zvyšuje aktivita majiteľov psíkov. Hoci počet psov v evidencii na obecnom úrade z roka na rok klesá, ale, žiaľ, „kôpok“ po psíkoch na chodníku z roka na rok stúpa. Rozvíja sa nový druh aktivity – venčenie svojich miláčikov po dedine. Nemám nič proti tomu, ale prosím, keby majitelia pritom nosili so sebou vrecúško na likvidovanie „kôpok“, ktoré zostávajú po ich miláčikoch. Ktoréhokolvek majiteľa sa

opýtam, či má vrecúško, nechápavo sa na mňa pozerá, o čom to hovorím. Vážení spoluobčania, ak si sami neurobíme poriadok v obci, nik to neurobí za nás a musíme si uvedomiť, že chodníky slúžia všetkým a sú vizitkou všetkých nás, Lučatínčanov. Preto vás prosím, ak máte nejaký návrh na riešenie uvedenej situácie, aby ste nám ho poskytli a pokúsime sa o spoločné riešenie aj tohto problému. **Teším sa na vaše podnety!**

Obecný úrad informuje:

• **Kalendár separovaného zberu – plasty:** marec (29. 3.), apríl (26. 4.), máj (24. 5.), jún (28. 6.), júl (26. 7.), august (23. 8.), september (27. 9.), október (25. 10.), november (22. 11.), december (27. 12.).

• Aktuálne správy čím žije Lučatín, môžete nájsť na web stránke Obecného úradu v Lučatíne: www.lucatin.eu. Zároveň to je priestor aj pre všetkých tých, ktorí by chceli, aby sa práve ten ich postreh či námet dostal na oficiálnu stránku obce, alebo aj do Lučatínskych zvestí.

Otestujte sa

1. Flaše s propán-butánom sa okrem iného nesmú:

- skladovať o obsahu vyššom ako 33 kg
- skladovať v miestnostiach a priestoroch pod úrovňou terénu
- skladovať, ak nie sú označené nápisom „Vykurovací nafta“

2. Aká je bezpečná vzdialenosť horľavých materiálov od spotrebičov na plynne palivo:

- 600 mm vo všetkých smeroch
- 400 mm vo všetkých smeroch
- 200 mm vo všetkých smeroch

3. Vypaľovať trávnaté porasty môžeme:

- iba ak je tráva suchá
- len osoba staršia ako 18 rokov
- je prísne zakázané

Odpovede nájdete na 8. strane

Pozvánky

Kultúrna komisia
pri Obecnom úrade v Lučatíne
v spolupráci s občanmi našej obce
a Stredoslovenským osvetovým
strediskom Banská Bystrica
usporiada v sále kultúrneho domu

dňa: **28. marca 2010 (nedel'a)**

Veľkonočnú tvorivú dielňu

Začiatok je o 15.00 hod.

Tvorivá dielňa bude spojená s predajom, výstavou a ukážkami tradičných výrobkov. Kto bude mať záujem o ukážku a výrobu veľkonočných kraslíc, je potrebné si so sebou priniesť vyfúkané vajčka, umyté z vonkajšej i vnútornej strany.

Kultúrna komisia vás ďalej pozýva na spoločensko-kultúrne podujatia

Deň matiek

Kultúrny program pripravený žiakmi
MŠ a ZŠ Lučatín
9. mája 2010 o 16.⁰⁰ (nedel'a)
Sála kultúrneho domu

Medzinárodný deň detí

Rozprávkový les
5. júna 2010 – sobota
(predbežný dátum)

Oslavy obce

17. júla 2010 – sobota

Zo života školákov a škôlkárov

Po prázdninách opäť v škole

Ani sme sa nenazdali, vianočné prázdniny ubehli rýchlosťou blesku a my sme znovu po krk zahrabaní v povinnostiach. Pani Zima s nami trošku vybabrala, bielu perinku nevyprášila a nám nezostávalo nič iné, ako čakať a dúfať, že sa predsa len umúdiri. O sanici a guľovačke sme mohli zatiaľ iba snívvať.

V týždni od 18. do 22. januára sa u nás uskutočnila súťaž o najlepšieho papkáča syra „Syrmen“, v ktorej sa súťažilo o to, kto spaká v škole najväčšie množstvo syra a v ktorej sa na prvých miestach umiestnili Gabika Turčanová, Barborka Mikušincová, Nikolka Matyášová a Oliver Lupták. Víťazom a papkáčom srdečne blahozeláme nielen za umiestnenie, ale aj za to, že urobili niečo dobré pre svoje zdravie. Vo štvrtok sme si v školskom klube namiešali aj syrové nátierky podľa vlastných receptov. Tie boli vynikajúce a nezostal z nich ani kúsoček, všetky sme ich popapkali.

Medzi tým na nás čakali samé písomky a skúšky, no a nestihli sme sa ani spamätať a bolo tu polročné vysvedčenie. V piatok 29. januára sme všetci dostali „polročnú výplatu“. Niektorí boli spokojní, niektorí trochu menej, ale všetci sme si sľúbili, že vynaložíme všetky svoje sily, aby tá koncoročná „pláca“ bola ešte lepšia a aby sme boli spokojní nielen my, ale aj naši blízki.

S chuťou sme sa pustili do ďalšej práce, kde nás okrem učenia sa čakajú aj rôzne zaujímavé akcie a činnosti. Konečne sa zabelel kopec a my sme sa s výskotom pustili do šantenia na snehu. V utorok 2. februára sa na našej škole uskutočnilo zimné cvičenie v prírode, na ktorom sme si precvičili poskytovanie prvej pomoci pri zlomeninách, vytknutých členkoch či omrzlinách. Po teoretickej príprave sme sa vyrútili na kopec a už celá dedina vedela, že sme tam. Našťastie všetko prebehlo tak, ako má a my sme si svoje teoretické vedomosti z prvej pomoci nemuseli vyskúšať v praxi.

Fašiangy, Turíce, Veľká noc príde...

Hoci to tak nevyzeralo, ale pomaličky sa blížila jar a s ňou aj sviatky jari – Veľká noc. Aj v našej škôličke to dýchalo jarnou atmosférou. Striháme, lepíme a zdobíme všetko ešte aj teraz, čo nám príde pod ruku, aby sme toto krásne ročné obdobie privítali tak, ako sa patrí.

No, ešte predtým sme si aj my zašantili na školskom karnevale, ktorý sa uskutočnil v utorok 16. februára a my sme sa naň poriadne pripravili. Ráno do školy prišli obyčajní žiaci, ktorí sa v priebehu dňa zmenili na vojakov, poľovníkov, rockerov či ježibaby, gejšy alebo Pipi – dlhé pančuchy. Po príprave občerstvenia sa rozprúdila tá správna nespútaná zábava a my sme sa vyšantili do sýtosti. Všetky masky boli krásne a bolo veľmi ťažké určiť, ktorá z nich je tá najkrajšia, či najlepšia. Nakoniec sa to predsa len podarilo, víťazné masky získali vecné odmeny a všetky ostatné malú sladkosť na dobrú náladu. Tá nám našťastie ani chvíľu nechýbala. Ak chcete vidieť, ako sme boli „zmaskovaní“, mrknite sa na našu webovú stránku, určite sa pobavíte.

My sa opäť pustíme do práce, pretože nás čaká veľkonočná burza, na ktorú všetkých srdečne pozývame. Predstavíme sa na nej so svojimi výrobkami, na ktorých sme už s veľkou chuťou začali pracovať dostatočne dopredu. Dúfame, že sa vám budú páčiť a niektoré si od nás aj kúpíte. Vopred ďakujeme.

Všetkým čitateľom aj obyvateľom obce Lučatín želáme veselé veľkonočné sviatky.

Žiaci a učiteľia ZŠ

Aj detičky mali svoj karneval

Pásikové tričko, fajka, tak vyzerá malá Majka.

Kotva v ruke, k tomu lano na karneval beží ráno.

Krásne princezné s vlasmi až po pás, nevesta, lienka alebo kovboj s pirátom. Naše deti sa zmenili na nepoznanie. Mali sme čo robiť s pani učiteľkou, aby sme ich spoznali. Jedna maska bola krajšia ako druhá. Po vzájomnom predstavení sa všetkých masiek detičky potešili svojich rodičov krátkym pásmom básničiek a pesničiek.

No a potom ako ináč – zábava, masky si zatancovali, otecovia zasúťažili, kto nafúka prvý balón pre svoju ratolesť. O pohostenie sa postarali rodičia. Deti mali upečené koláčiky (od pani Martušky Šisiakovej) a pani Veselovská detičkám upiekla krásny a veľmi chutný vláčik. Ďakujeme. V závere bola „Mačka vo vreci“, kde si každé dieťa vybralo dar od sponzora karnevalu spoločnosti Milka.

Učiteľia MŠ

Z poľovníckeho zápisníka

Ked' odchádza jeden z nás

Ked' som písal tento príspevok do novín, dozvedel som sa smutnú správu, že nás navždy opustil dlhoročný člen tunajšieho združenia Juraj Senko.

„Budeš nám chýbať, Juraj, ale ostaneš dlho v našich, aj poľovníckych, spomienkach.

Česť Tvojej pamiatke!“

Vráťme sa však do roku 1994, kedy došlo k reorganizácii takmer všetkých poľovníckych združení (PZ) v okrese Banská Bystrica. Vytvárali sa nové, v ktorých

mali hlavné slovo predstavitelia podniku Štátne lesy. Tak sa stalo, že lesné plochy patriace Štátnym lesom si ponechali a nové PZ sa zakladali na obecných urbárskych plochách. Len veľmi málo obcí v okrese však malo dostatok poľovníckych plôch na vznik nových PZ. Podmienkou totiž bolo, aby mal poľovnícky revír dve tisíc hektárov. Preto sme začali pracovať a hľadať potrebné hektáre. Podľa starých máp na obecnom úrade sme napočítali v severnej časti približne 600 ha. Tieto sme predložili prípravnému výboru. Aj poľov-

níci z Hladľa priniesli výpis s veľkosťou asi 500 ha (pred tým len 90 ha). Dodatočne sa zistilo, že tento úkon bol zmenený jedným pánom svojvoľne, pretože sa vraj katastrofe nemanili. A keďže to bola aj obecná záležitosť, informovali sme predstaviteľov obce, ktorí to prešetrili a aj potvrdili. Avšak i pri spočítaní plôch sme boli nútení prenajať 600 ha.

V bývalom združení sme využívali na pobyt v revíri päť chát. Okrem toho sme sa snažili brigádnicke pomôcť pri oprave zničenej chatky pre drevorubačov s tým, že ju nahradíme vybudovaním novej poľovníckej chaty. Na bývalom mieste zrubového domčeka, v ktorom prespávali robotníci či drevorubači, sme chceli postaviť poľovnícku chatku, ale nám to práve z vyšších miest nebolo dovolené, vraj preto, že sa nachádzala v chránenej oblasti. Aj keď sme už mali nakúpený potrebný materiál na jej opravu, ochrancovia prírody našu žiadosť zamietli, hoci v iných lokalitách sa budovalo a stavalo. V našom revíri preto nevlastníme žiadnu chatku, v ktorej by sme mohli prespať a ako býva zvykom, včasráno sledovať pohyb zveri v okolí...

(pokračovanie v budúcom čísle)

Ivan Bobok st.

Ľadová plocha upravené vďaka Rada Riečana a Lukáša Šišiaka priniesla:

Vít'azstvo pre BRUNO team, cena divákov pre „babraktímcov“

V sobotu 23. januára tohto roku sa v areáli penziónu Grajciar v spolupráci s penziónom Grajciar a Obecným úradom v Lučatíne uskutočnil 2. ročník hokejového turnaja „O pohár starostu obce Lučatín“. Turnaj sa mohol uskutočniť vďaka priaznivému počasiu, početnej diváckej kulise, ale predovšetkým veľkému úsiliu nadšencov - Rada Riečana a Lukáša Šišiaka, ktorí sa zaslúžili o údržbu pri dlhodo-nej príprave ľadovej plochy.

Do turnaja bolo prihlásených osem mužstiev, z toho jedno mužstvo z neďalekých Strelník. Nad dodržiavaním pravidiel a fair-play dozerali Marek Vojník a s pišťalkou Ján Šutka.

Turnaj sa oproti predchádzajúcemu 1. ročníku zlepšil v kvalite, čo sa prejavilo vyrovnanými zápasmi. Súperenie družstiev vyvrcholilo v popoludňajších hodinách zápasmi o umiestnenie. Vo finále sa stretli mužstvá BRUNO team proti HC ŠAJBA, v ktorom sa podarilo

BRUNO teamu v zostave Ružinský, Selecký, Palkovič, Petrík, Petrík obhájiť minuloročné víťazstvo a porazili mužstvo HC ŠAJBA 12:4. Tretie miesto získalo mužstvo DHZ z Lučatína, ktorí porazili v boji o bronzovú medailu TNT Lučatín.

Treba ešte pripomenúť, že vo vzájomnom súperení mužstiev svojím výkonom zaujalo mužstvo BABRAK tím, ktoré si

získalo srdcia divákov. Bolo vyhlásené za najsympatickejšie mužstvo turnaja a nakoniec obsadilo krásne 8. miesto. Veríme, že v budúcom roku nám bude priat' počasie a v zdraví sa stretneme na 3. ročníku turnaja.

Ďakujeme všetkým organizátorom a sponzorom za pomoc pri organizovaní podujatia.

Marek Vojník

Zo života klubu dôchodcov

Páračky v duchu našich starých materí

Hovorí sa, že každý robí to, čo vie. Pre našich seniorov to určite neplatí. Urobia všetko to, čo je potrebné a vhodné v prospech obce. Minulý rok pred voľbami sme sa stretli pri upratovaní volebnej miestnosti a okolia obecného úradu. Práca nám išla od ruky, neprekážal nám ani chladný daždivý deň pri otvorených oknách, ktoré sme raz dva vyumývali. Zohrial nás teplý čaj, ktorý sme si na záver uvarili.

Ďalšia brigáda bola v priestoroch železničnej stanice. Mrzí nás, že zmizla odpadová nádoba, ktorú sme dali na smeti pre cestujúcich železnicou. Komu už len bola potrebná nádoba na odpad? Čo poviete na to - deti z dolného konca?

Novembrové počasie prialo, tak sme si chceli splniť plánovanú túru zo septembra, ktorá sa v tom čase neuskutočnila pre nepriaznivé počasie. Bola nenáročná. Stretlo sa nás desať. Šľapali sme zo Strelníka po Ľubietovskej doline cez Močilie až pred školu v Ľubietovej. Slniečko išlo s nami celý deň, nálada bola vynikajúca. Dúfame, že nabudúce sa tejto akcie zúčastní väčší počet turistov.

Koncom januára tohto roku sme sa rozhodli priblížiť tradíciám našich starých mám. Páračky peria sa niesli v duchu rôznych spomienok na staré zašlé časy, ale aj klebietky, a tak popáraného peria pribúdalo. Po páračkách a uprataní odpadu prišla odmena. Každá z nás niečo priniesla - sladký koláčik, slané pečivo, čaj či kávu, ani sa nám domov nechcelo

ísť. Bolo to oveľa pútavejšie ako televízny seriál. Páračky sme si zopakovali ešte raz vo februári. Zišlo sa nás až trinášť. Prekvapením pre nás bola ponuka od Magdušky Feikovej (rod. Filipovej) - sušené bylinky na čaj, vlastnoručne doma vypestované, vysušené, ktoré voňali fantasticky a čaj z nich je nielen zdravý, ale aj chutný.

Čas rýchlo ubiehal a mali sme tu fašiangy. Ponuka spoločného sprievodu s našimi hasičmi bola dobrá myšlienka. Nálada fašiang bola výborná, počasie nám prialo, spoluobčania nás srdečne vítali a prispievali rôznymi darmi. Na záver klub dôchodcov prispel hasičom finančnou čiastkou k zakúpeniu ich vysnívanej striekačky. Atmosféru fašiangových dní sme ako po iné roky ukončili podujatím

pre seniorov, výročnou schôdzou a poseđením, na ktorom nechýbali fašiangové jedlá, za ktoré ďakujeme šéfkuchárovi Lackovi Kučerovi. Záver spestrila

„seniordiskotéka“, ktorou sme mohli konkurovať aj mladej generácii.

Fašiangy sa prehupli do veľkonočného obdobia, ktoré je charakteristické prípravou zdobenia oslavy jari. Na stretnutiach v obecnom úrade sme sa učili rôznou technikou zdobiť vajčka. Naše ženy majú šikovné ruky, veľa nápadov a vôle spríjemniť a skrášliť si svoje domácnosti.

Prajeme vám príjemné prežitie sviatkov jari.

Zorka Senková

O lučatínskych priezviskách veselo, s úsmevom a športov...

Pre pobavenie a zábavu

Každý z nás má svoje krstné meno a priezvisko. Krstné meno dostávame, priezvisko dedíme. Nie každý sa však možno zamyslel nad svojim priezviskom, čo znamená, odkiaľ pochádza, ako charakterizuje svojho nositeľa. Lebo „nomen omen“- meno je znamenie, pomenovanie, ktoré je príznančné pre jeho nositeľa.

Výber lučatínskych priezvisk, ktorý som pre vás pripravil a v našich novinách bude uverejňovaný postupe, nie je úplný a rovnako ani ich charakteristika. Vybral som tie priezviská, ktoré dobre poznám a viem, že ich nositelia to zoberú veselo, s úsmevom, športovo. Bez krstného mena či rodného čísla je každé priezvisko len všeobecné, nekonkrétne pomenovanie živej osoby, bez jej identifikácie. Vybrané priezviská som usporiadal podľa abecedy, bez čísiel domov a adries. Prirovnania k nim som použil z Malého frazeologického slovníka a aktualizoval som ich na jednotlivé priezviská, nie ich konkrétnych nositeľov (okrem pár výnimiek). Vybrané prirovnania sa vyskytujú v bežnom živote, tlačí, knihách, vybral som tie, ktorým všetci určite porozumejú.

Tak teda, Lučatíncania, čítajte bez zaujatosti o svojich priezviskách očami úsloví,

prísloví, porekadiel, prirovnaní a pod., s pobavením a s úsmevom. Tí, čo sa nevedia smiať a žartovať, nech radšej nečítajú...

BARTOŠ – od slova bar, čo je zvýšený pult na podávanie jedál a nápojov, ale aj nočný podnik. Podľa vzoru lopta – loptoš je majiteľ baru - bartoš a jeho návštevník hladoš alebo chlastoš.

BÁTORY – potomok čachtickej krvavej grófký Bátoričky. Kým ona sa vraj kúpala v krvi mladých dievčat, náš Bátorý ešte stále potí krv na bežkách. Je nielen lučatínskym, ale aj slovenským špičkovým bežkárom, mojím žiakom a kolegom – telocvikárom. Bátorý, nos ďalej bežky na hory, ale keby si ešte z hôr nosil medaily, Vlasta Burian by ti povedal: „dajli ti tú medaili, nebo nedajli“. Ivan, vrcholovým športom až k trvalej invalidite, či umenie odísť a venovať sa svojej bohyni láske, Afrodite.

BOBOK – meno z rastliny vavrín, z neho vavrínový veniec, ktorý dávali víťazom už v antickom Grécku. Po usušení sú z neho bobkové listy. Zlé je spať na vavrínoch. Odvodene tiež: mať reči ako koza bobkov, trúsi reči ako koza bobky, veľa zbytočne, často aj nevhodne rozpráva, tára, trepe.

FILIP – pochádza asi z Filipín. Kto má filipa, má vtíp, rozum, je dôvtipný. V živote je dôležité však mať filipa nielen pre seba, ale aj pre iných (a nielen iba v urbáre).

GREGOR – okrem priezviska má aj meniny 12. marca. Vtedy sa mení zima na jar. „Na Gregora idú ľady do mora a oráč do poľa“. Pôvod má v Grécku; Gregor zaviedol dnešný gregoriánsky kalendár (platí od roku 1582), nahradil Cesarov juliánsky kalendár. Môj najlepší spolužiak z vysokej školy sa volal Martin Gregor, v roku 1967 sa stal majstrom sveta v hádzanej vo Švédsku. Ave Gregor, ave nihil.

HANKO – poslovenčený Hanák z Moravy. Nesmie sa hanbiť, lebo kto sa hanbí, má prázdne gamby. Vie si niečo odriecť, vie aj počtovať a rozumne gazdovať. Zolo, nebolo by od veci, pozvať kamarátov na dva deci. Lebo „in vino veritas“.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Julo Kasa

Civilná ochrana informuje:

Aj o telefónnych čísla, ktoré by sme si mali zapísať

Ľudia si uvedomujú riziká, ktoré ohrozujú ich život, zdravie alebo ich majetok až vtedy, keď sú priamymi účastníkmi havárií, živelných pohrôm alebo katastrof. Dôsledky takýchto mimoriadnych udalostí potvrdzujú, že neznalosť vhodného reagovania na vzniknutú situáciu alebo jej podceňovanie spolu s panikou znásobujú straty na životoch a zvyšujú počet zdravotných poškodení ľudí. I keď jednotlivci pri mimoriadnej udalosti nemôže zvrátiť beh udalostí, môže vhodnou voľbou správania výrazne znížiť dopad jej následkov vo svojom okolí.

Čo robiť keď zaznie siréna (mimo doby preskúšania)?

Zavrieť okná a dvere

- ak sa nachádzate v domácnosti - zhromaždite celú rodinu a byť neopúšťajte;
- nesnažte sa vyzdvihnúť deti zo škôl a predškolských zariadení, bude o ne postarané;
- presvedčte sa, či vo vašej blízkosti nie sú ohrození starí ľudia, chorí, neschopní pohybu - pomôžte im;
- postarajte sa o deti bez dozoru;
- uhasťte otvorený oheň a iné spaľovacie zariadenia;
- postarajte sa o domáce a hospodárske zvieratá;
- čakajte doma na ďalšie pokyny.

Ukryť sa

- pri pobyte mimo budovu - vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt, poprípade vstúpte do najbližšej budovy;
- vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu (netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkanivami namočenými vo vode s rozpustenými saponátmi). Uzavretím priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného ohrozenia;
- ak cestujete autom a počujete varovný signál, je potrebné auto zaparkovať a ukryť sa v najbližšej budove.

Ukrytie neuskutočňujeme, keď zaznie varovný signál ohrozenia vodou.

Zapnúť rádio a TV prijímač

- sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riadte sa podľa vysielaných pokynov;
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky, najmä nevolajte čísla tiesňového volania. Ťažko sa dovoľate a zbytočne tým komplikujete činnosť záchranárov, ktorí telefónnu sieť prednostne potrebujú.

Varovanie obyvateľstva patrí medzi úlohy a opatrenia civilnej ochrany, aby obyvateľstvo v ohrozených priestoroch mohlo včas uskutočniť opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku a aby sa tým čo najviac znížili následky účinkov mimoriadnych udalostí (živelné pohromy, havárie alebo katastrofy).

Varovanie je vykonávané **varovnými signálmi** uskutočňovanými prostredníctvom sirén.

Varovanie poskytuje:

- informácie pre všetky skupiny obyvateľstva,
- informácie o ohrození.

Ak zaznie varovný signál:

- varuje,
- oznamuje neočakávanú udalosť,
- oznamuje ohrozenie života a majetku obyvateľstva,
- podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje,
- počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou, alebo hlásením obecného (mestského) rozhlasu, alebo mobilného rozhlasu. Slovná informácia vo vysielaní rozhlasových a televíznych staníc, alebo v miestnych informačných prostriedkoch obce obsahuje:
 - a) deň a hodinu vzniku alebo ukončenia ohrozenia,
 - b) údaje o zdroji ohrozenia,
 - c) údaje o druhu ohrozenia,
 - d) údaje o rozsahu ohrozeného obyvateľstva,
 - e) základné pokyny na konanie obyvateľstva.

Varovný signál

„VŠEOBECNÉ OHROZENIE“

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRI OHROZENÍ, ALEBO PRI VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI, AKO AJ PRI MOŽNOSTI ROZŠÍRENIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

2 – minútový kolísavý tón sirén

Kolísavým tónom sirén v trvaní 2 minút sa počas vojnového stavu a počas vojny vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu. Slovná informácia pri takomto ohrození obsahuje vymedzenia územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a oznam „VZDUŠNÝ POPLACH“

Varovný signál

„OHROZENIE VODOU“

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRI OHROZENÍ NIČIVÝMI ÚČINKAMI VODY

6 – minútový stály tón sirén

Signál

„KONIEC OHROZENIA“

KONIEC OHROZENIA ALEBO KONIEC PÔSOBNIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

2 – minútový stály tón sirén bez opakovania

Varovné signály VŠEOBECNÉ OHROZENIE, OHROZENIE VODOU a signál KONIEC OHROZENIA sa následne dopĺňajú slovnou informáciou prostredníctvom obecného rozhlasu, v rozhlasovom a televíznom vysielaní prípadne sirénou PAVIAN.

! POZOR !

Vždy v druhý piatok v mesiaci sa o 12.00 hod. preskúšava prevádzkyschopnosť systémov varovania dvojminútovým stálym tónom sirén. O praxidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač !

Varovací signál sa neskúša:

- v nočných hodinách,
- v dňoch pracovného pokoja,
- častejšie, ako raz mesačne,
- spôsobom, pri ktorom by mohla nastať zámena so skutočným varovaním obyvateľstva.

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

Ak ste v ohrození života alebo zdravia, ak je ohrozený váš majetok, alebo ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život, zdravie alebo majetok iných občanov, dožadujte sa poskytnutia pomoci na nasledujúcich telefónnych číslach tiesňového volania:

Linka tiesňového volania integrovaného záchranného systému – jednotné číslo pre všetky záchranné zložky

112 Integrovaný záchranný systém

* v prípade požiaru, dopravnej nehody, ohrozenia následkom živelných pohrôm a iných mimoriadnych udalostí volajte

150 Hasičský a záchranný zbor

* v prípade ohrozenia života a zdravia volajte

155 Zdravotnú záchrannú službu

* v prípade ohrozenia následkom trestnej činnosti alebo jej oznámenia

158 (159) Políciu (Mestskú, Obecnú políciu) (Pokračovanie v budúcom čísle)

Niektoré veľkonočné zvyky na Slovensku a vo svete

Vajíčka na rôzny spôsob takmer všade

Na Slovensku si zvykneme zaželať: „**Veselú Veľkú noc!**“ Prípravy na Veľkú noc sa u nás začínajú obyčajne súbežne s jarným upratovaním a skrášľovaním domácností rozkvitnutými vetvičkami stromov či bahniatok s farebnými stuhami. Máme zvyky opakujúce na Zelený štvrtok, Veľký piatok – pôsty deň, Bielu sobotu či Veľkonočnú nedeľu. Vo Veľkonočný pondelok sa už otvára priestor pre veľkonočné radovánky, pre korbáčiky a šibačky spojené s koledami. Odmenou pre kupačov a šibačov sú práve aj – zdobené vajíčka. A ako je to inde vo svete?

Česko: „Veselé Velikonoce“

Muži chodia na Veľkonočný pondelok šibať ženy a dievčatá. Korbáčiky sú spletené z ôsmich, dvanástich alebo dvadsiatich štyroch prútikov, približne od pol do dvoch metrov dlhé. Vyšibané ženy a dievčatá obdarovali mládenčov vyšibanými vajíčkami ako symbol vdáky a odpustenia.

Veľká Británia: „Happy Easter!“

V britských rodinách sa deti radi hrajú s veľkonočnými vajíčkami. Po celom byte hľadajú skryté čokoládové vajce a kto ho nájde, ten ho hneď zje. Každoročne sa obchodné domy predhánajú, kto bude mať v ponuke najťažšie, najväčšie a aj najoriginálnejšie vajíčko. Na veľkonočných stoloch v Británii by si našiel nielen slepačie vajíčka, ale aj prepeličie, bažantie, pštrosie či dokonca klokanie.

Taliansko: „Buona Pasqua!“

Počas svätého týždňa sa veriaci Taliani modlia a pripomínajú si bolestivé chvíle utrpenia Krista. Za najväčšiu veľkonočnú lahôdku sa v Taliansku považuje

pečená jahňacina. Počas Veľkej noci nájdeš v Taliansku vajíčka v predkrmoch, slaných tortách či šalátoch. Talianske deti však najviac milujú sladké čokoládové vajíčka.

Francúzsko: „Joyeuses Pâques!“

Počas Veľkej noci aj deti vo Francúzsku najviac majú radi veľkonočné čokoládové vajíčka, a čokoládu v podobe kuriatok, zajačikov, kačičiek či zvonov.

Španielsko: „Felices Pascuas!“

Španieli Veľkú noc volajú Semana Santa, čiže Svätý týždeň. Oslavy sa začínajú Kvetnou nedeľou a vrcholia vo Veľkonočný pondelok. Počas týchto dní sa v centrách miest zastaví hromadná doprava a ľudia vyrazia do ulíc, aby si pozreli pouličné predstavenia so stredovekými motívami. V španiel-

ských mestách by si videl procesie, čiže sprievod kajúcnikov s vysokými kužeľovitými čiapkami. Za kajúcnikmi kráčajú chlapci s vysokými sviečkami a hlavným motívom celého sprievodu sú bohato zdobené nosidlá s Kristom či inými postavami v životnej veľkosti.

Slovinsko: „Vesele velikonočne praznike!“

Vajíčko ako symbol lásky a zaľúbenia dávajú slovinské dievčatá chlapcom. Vajíčka najčastejšie farbja voskom.

Robí sa to tak, že vajíčko sa vyfúkne na škrupinku a potom sa naň nanesie vosk zo sviečky, ponorí sa na niekoľko hodín do červenej farby, ktorá vyjadruje Kristovu krv.

Grécko: „Kalo Pascha!“

V Grécku sa počas Veľkonočnej nedele konajú vidiecke hostiny.

Po celý tento deň ľudia nosia so sebou kraslice a keď postretnú známych, tak si s nimi s kraslicami „ŕuknú“ a povedia: „Kristus vstal z mŕtvych“. Gréci jedia guľatý ploský bochník (Christopsomon), na ktorom je kríž a načerveno zafarbené vajíčka.

Záhradkári v jarnom období

Je to len a len na každom a vás...

... ako bude vyzerat' vaša záhradka na jar a potom celý rok. Pomaly odkrývame trvalky, ktoré sme chránili pred mrazom. Ale radšej sa neponáhľajte, lebo jarné mrazíky sú zradné.

V marci už prihnojujeme muškáty a premiestnime ich na svetlejšie miesto. Nezabudnime ich na koncoch vrcholcov prištipovať, aby sa dobre rozkonárili. Keď kúpíte hotové, už rozkvitnuté kvety na okná, balkóny, neponáhľajte sa ich čo najskôr vyložiť von. Počkajte, až sa rozdiel medzi dennou a nočnou teplotou zníži na čo najmenší. Ak máme šťastie a kvety nám nespálil jarný mráz, aj tak nízke nočné teploty spôsobujú zabrzdenie rastu a kvitnutia. Najvhodnejší čas je až po „zamrznutých bratoch“.

Keď ste kvety už vysadili do debničiek

a črepníkov, nezabudnite pokryť povrch zeme, aby sa voda tak rýchlo neodparovala. Už ste určite vyskúšali mach, kamienky, keramzit, skúste však aj škrupiny vlašských orechov. Vyzerajú efektne, dobre splňajú svoj účel a nestoja ani cent. Nezabudnite však ani na okrasnú a úžitkovú záhradu. Ak ste stromy ešte neorezali, môžete to urobiť aj v apríli a v máji. Nevhodné sú len mesiace s vyššou dennou teplotou. Okrasné kry a trvalky nezabudnime pravidelne orezávať, prihnojovať, dopĺňať mulčovaciu kôru. Aj liesky potrebujú prerezať. Vypílte všetky výhonky, ktoré nemajú jahňady. Lieska sa vám odvdáči bohatou úrodou. Ak si chcete liesku rozmnožiť, môžete to urobiť veľmi jednoducho. Vykopte nové výhonky, vyrastajúce pri kríku a

zasadte na nové miesto, alebo narežte z drevnateho prúta 15 cm dlhé paličky, namočte na 48 hodín do vody a potom sadíte. Najlepšie do debničiek, alebo na miesto, kde ich budete môcť ľahko ošetrovať. Aby sa rýchlejšie zakorenili, použite „stimulátor“, ktorý dostanete kúpiť v záhradkárskych potrebách. Nezabudnite ani na trávnik, ale ten nechajte riadne vysušiť, v mokrom stave by ste na ňom určite urobili viac škody ako osohu.

(P.S.: Pretože minuloročná súťaž o najkrajšie okno, balkón či záhradku sa v našej obci stretla s veľkým ohlasom, v tomto roku si ju zopakujeme. Hodnotiť sa bude približne od jari do jesene, tak sa už teraz môžeme tešiť na krásny rozkvitnutý Lučatín.)

Magda Feiková

Ján Šutka: Tak začínali

Roky 1952 - 1954 a roky stagnácie

Pravidelnú činnosť futbalového klubu v tom čase nikto nezaznamenával. Je to na škodu veci práve voči nám, pokračovateľom prvých priekopníkov futbalu v Lučatíne. V predchádzajúcej časti sme dali priestor niektorým ešte i dnes žijúcim pamätníkom, aby na základe ich rozprávania sme si mohli vytvoriť aký-taký obraz tých čias.

V nasledujúcich riadkoch sme ako podkladový materiál použili Pohronský hlásnik a iné noviny, ktoré v tom čase vychádzali. Zamerali sme sa na účinkovanie Sokola Lučatín vo futbalových súťažiach v rámci Banskobystrického okresu. Až z neskorších rokov sa zachovali niektoré písomné materiály, ktoré však len veľmi skromne vykresľujú atmosféru futbalu či ostatných športov v našej dedine.

Súťažný ročník 1952 bol rozdelený na jarnú a jesennú časť. Sokol JRD L u č a t í n hral v okresnej súťaži v tzv. nižšej triede, keď vrchol tvorila výkonnostná trieda. V I. skupine okrem nás mali svoje zastúpenie Staré Hory, Uľanka, Sásová, Jakub, Slovenská Ľupča, Priechod a BIZ Banská Bystrica. Prvý majstrovský zápas, svojim spôsobom historický, hrali naši chlapi 13. apríla 1952 v Sásovej. Domov sa vrátili s remízou 2:2. Na domácej pôde porazili Jakub 3:2, v Banskej Bystrici pre-

hrali 3:1, doma s Priechodom remizovali 3:3, v Slovenskej Ľupči prehrali 3:1. Z priateľských zápasov 11. mája 1952 prehrali v Medzibrode 6:2, kde prehrali o dva týždne neskôr aj dorastenci 2:1. Medzibrod nastúpil na lučatínskej pôde k odvetnému zápasu a znova sa tešil z víťazstva 7:2. Podľa výsledkov majstrovských zápasov môžeme usúdiť, že naši chlapi podávali priemerné výkony. Ale začiatok býva všade ťažký. Ved' hráči sa len

formujú, zvykajú si na seba, hľadajú tú najideálnejšiu formu hry. Súťaž sme v tom roku dokončili tak niekde v strede. Ani dobre, ale ani nie najhoršie.

Dobre nás však reprezentovalo mužstvo dorastencov, ktoré postúpilo zo svojej skupiny a o postup do vyššej súťaže bojovalo s Banskou Bystricou na známom Uhlisku. Ukázalo sa, že hráčom chýbajú najmä skúsenosti - zápas vysoko prehrali.

• Dorast ŠK Lučatín posilnený o chlapcov zo susedného Hiadla. Stoja zľava: Slávo Sedliak, Ján Lehocký, Ján Svetlík, Jozef Sedliak, Milan Lupták, Blažo Gazdík, dole kľačia: Vlado Lehocký, Ferko Gregor, Dano Kasa, Ivan Bobok a Július Bobák.

Lučatínsky mariášový klub založili pre takmer 12 rokmi

Vďaka Kerešovi a ďalším nadšencom

Koncom roku 1995 sa nadšenci mariášovej hry v Lučatíne pod vedením Jozefa Kereša rozhodli posunúť túto „krčmovú“ kartovú hru na úroveň organizovaného spoločensko-sportového podujatia.

Prvý ročník turnaja jednotlivcov o putovný pohár, ktorý venoval Ján Šutka, sa odohral 9. marca 1996 v sále Jednoty v Lučatíne a zaradil sa medzi najstaršie

ší nadšenci oficiálny mariášový klub - LMK Lučatín založili 20. septembra 1998. Predsedom sa stal Jozef Kereš, tajomníkom Jozef Kvietok a za pokladníka bol neskôr zvolený Dušan Kliment.

Každoročne sa v okrese Banská Bystrica koná aj súťaž družstiev. V práve skončenom XI. ročníku obsadilo naše družstvo piate miesto. (kj)

• Členovia klubu vo svojej herni.

Podakovanie

Deň sa nám premenil na noc a každá radosť na zármutok. Bolesť nad stratou milovaného človeka sa nedá vyjadriť slovami. Prázdne miesto v dome, chýbajúce lásky a plné chvíle spoločného života nikto nenahradí.

Odišiel nám manžel, otec, starý otec a priateľ, ktorý nadovšetko miloval svojich blízkych, svoju rodinu, dedinu, polia, lúky, spev, tanec a svojský humor. Poznali sme ho ako obetavého pracovníka, ktorý svoje pracovité ruky rozdával nielen blízkym, ale každému, kto ho oslovil. Nepoznal slovo nie. Množstvo zážitkov, nezištnej pomoci, ktoré sú pre nás zázračné, ostanú uchované v našich spomienkach. Starostlivý milujúci manžel a otec je istota, ktorú môžu iní len závidieť. A my sme túto istotu stratili.

Týmto chceme poďakovať každému, kto prišiel vzdať úctu nášmu milovanému

Jurajovi Senkovi

za kvetinové dary, za krásne spomienky na chvíle s ním strávené. Ďakujeme priateľom a známym, ktorí mu spríjemnili chvíle strávené doma a za pomoc, ktorú poskytli našej rodine v ťažkých chvíľach.

Smútiaca rodina Senková

LUČATÍNSKE ZVESTI

Noviny o dianí v Lučatíne 1/2010. Vydáva a distribuuje zadarmo do všetkých domácností obec Lučatín. Redakcia: Jana Šutková, Marián Piší, Jarmila Kováčová, Mgr. Eva Žaloudková, Anna Chovanová. Grafické spracovanie: Marta Pokošová.

Tlač: Tlačiareň D&M Slovenská Ľupča. E-mail: obeclucatin@stonline.sk

Správne odpovede testu z 2. str: 1b); 2c); 3c)